

Politik Bilim

Yarımları Bilimin Sonsuz Ufuklarında Aramak...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

**‘Bilimin sonsuz ufukları’ toplumlar için sonsuz imkânlar demek...
Bilimde söyleyecek sözü olmayan toplumların vay hâline...**

Bu yazıyı yeni yılın üçüncü gününde yazıyorum. Dün Scientific American dergisinin Ocak sayısı geldi. Kapak konusu **“Bilimin Geleceği”**... Derginin yazarları arasında yer alan bilim insanlarına bu konuda 50, 100, 150 yıl sonrası için beyin jimnastiği yaptırmışlar. Onlardan bunu isterken dayandıkları gerekçe beni kışkırtmadı desem, yalan söylemiş olurum. Derginin editörleri diyorlar ki:

“50, 100 ve 150 yıl önce insanlar ne yazıyorlardı; her ay geriye dönüp buna bakabilmek gibi bir lüksümüz var. Bunu yapabiliyoruz çünkü Scientific American 167 yılı aşkın bir zamandır okuyucularını bilim ve teknolojinin hep en ön saflarına taşıdı... Güçlü bir geçmiş, geleceğe bakmak için iyi bir temeldir. Bu ruhla, yazarlarımızdan, dünyanın bundan 50, 100 ve 150 yıl sonra neye benzeyebileceği konusunda hayal güçlerini çalıştırmalarını istedik.”

Derginin yazarlarının ilginç yanıtlarından söz edecek değilim; nasıl olsa Reyhan Oksay CBT’de bunları okuyucularımıza aktarır - eğer bu yazı yayımlanmadan önce aktarmamışsa... Kıskanmayı bir yana bırakıp düşündüm de, bu denli ileriye dönük olarak kafa yormak bizim kültürümüze ne kadar yabancı! Bunu yapabilmek için önce bilimde ve teknolojide sağlam bir geçmiş gerekli... Bir de galiba toplumun yarımların inşasında söz ve karar sahibi olmak gibi bir iddiası olmalı...

‘Bilimin geleceği’ derken gerçekte düşünülen insanlığın geleceği... Çünkü bilimdeki gelişmelerin eninde sonunda yaşamımızı etkileyeceği biliniyor. İnsan yaşamı bir yana, bütün bir gezegen üzerindeki her türlü yaşamı; gezegenin kendisini etkileyeceği biliniyor. Hangi yönde etkileyeceği ise, bilimdeki gelişmeleri teknolojiye dönüştürerek kullanıma sunan insanlığın niyetine, o teknolojiyi iyiye mi, kötüye mi kullanacağına bağlı... Bireyler elbette kullanım yönünü belirlemekte özgür değil. İçinde yer aldıkları topluma bağlılar; kurulu düzene bağlılar... İyiye kullanma yanıllarıyla kötüye kullanma yanılları arasındaki mücadelelerde hangi tarafın ağır bastığına bağlılar...

Dünya bilimine bugüne dek pek az katkıda bulunabilmiş, gidişe bakılırsa bundan böyle de pek az katkıda bulunabilecek olan bizim toplumumuzun durumu ne kötü... Bilimin hem bugününe egemen değiliz hem de yarınına egemen olmak gibi bir niyetimiz yok. Bilimin teknolojiye dönüştürülmesine de egemen değiliz; gelecekte de böyle bir yetenek kazanabileceğimiz gibi gözüküyor. Teknoloji geliştiremeyen teknolojinin kullanımı konusunda söz ve karar sahibi olması mümkün değil. Görmüyor musunuz, adamlar Patriot bataryalarını gönderiyorlar; kullanacak tabur tabur askeriyle birlikte... Kullanmamıza izin verdikleri teknolojiler, eğer kötüye kullanılacaklarsa zararı yalnızca kendimize (biber gazı teknolojisi gibi) ya da onların da düşman gördüklerine dokunacak olan teknolojilerdir (Suriyeli muhaliflere aktarılan silâhlar gibi)... Ya da sattıkları, iyiye kullanılacak teknolojilerse bunlar da bir biçimde ama mutlaka kendilerinin de ayrıca nemalanacakları, ek yararlar sağlayacakları teknolojilerdir (sanayimize lisans altında verdikleri teknolojiler gibi).

Bu yüzden, başka toplumların bilim insanlarının gelecekle ilgili düşüncelerini, yaratıcısı olmadığımız, torunlarımızın ancak figüran olarak rol alabilecekleri bir oyunun senaryosu gibi okuyoruz. *“Yaratıcısı olmadığımız”* dedim ama bu tespit pek doğru olmadı. Torunlarımızın

ancak figüran olarak yer alabilecekleri bir dünya eğer bizim dışımızda kurgulanabiliyorsa, bunun sorumluluğu bütünüyle bize aittir. Bugün çocuklarının, torunlarının gözüne gaz sıkılırken sessiz kalan, hattâ oh çeken; dahası, bunu yaptırana destek çıkabilecek “bilim insanları” yetiştirebilen bir toplumun gelecekteki kuşaklarını niçin başkaları düşünsün ki...

CBT. 11 Ocak 2013